Ledenorgaan
van de Nederlandse Vereniging
voor Maatschappelijk werk
'HUMANITAS'

No. 2, 13de jaargang, juni 1963

Redactie:
C. M. Swiebel, drs. H. Knorringa,
Mevr. Ch. A. Ottow-Loen (secr.)

Administratieadres: J. W. Brouwerstraat 16, Amsterdam-Z., postgiro 582000, telefoon 712051

VAN MENS TOT MENS

De algemene bijstandswet

Het ontwerp algemene bijstandswet (dank zij een amendement van mej. mr. J. J. Th. ten Broecke Hoekstra niet het taalkundig juiste maar minder in het gehoor liggende algemene bijstandwet) is door de Tweede Kamer der Staten-Generaal aanvaard. Indien de tekenen niet bedriegen zal het eerlang in het Staatsblad verschijnen. Hiermede is het lot van de oude armenwet bezegeld. Zij wordt vervangen door een nieuwe op moderne leest geschoeide wet. Dat was hoog nodig, omdat de oude wet niet meer past bij de moderne maatschappelijke hulpverlening, zoals die nu plaatsvindt. Toch was die oude wet een knap staaltje van wetgeving, omdat zij ruimte heeft gelaten voor een ontwikkeling tot die moderne hulpverlening. Men kan alleen maar hopen, dat ook de nieuwe algemene bijstandswet die ruimte zal laten, omdat na de totstandkoming van de nieuwe algemene bijstandswet deze ontwikkeling dient door te gaan.

Het is begrijpelijk, dat Humanitas de totstandkoming van de algemene bijstandswet als een sluitstuk op het stelsel van de sociale zekerheid aanvaardt en toejuicht. Ons maatschappelijk bestel dient garanties in te houden wanneer ten gevolge van ziekte, invaliditeit, ouderdom, overlijden of werkloosheid geen arbeid meer kan worden verricht, zowel ten aanzien van het gederfde loon als van de geneeskundige zorg.

Over de omvang van een sociaal zekerheidsstelsel is verschil van mening mogelijk. Vast staat, dat zulk een sociaal zekerheidsstelsel de overgrote meerderheid van hen die op het inkomen uit arbeid zijn aangewezen, moet bestrijken en voor deze meerderheid ook voldoende en afdoende waarborgen moet bevatten. Maar in elk sociaal zekerheidsstelsel zijn groepen of personen aan te wijzen, die niet of nog niet van dit stelsel profiteren.

Het is de plicht van de overheid de mogelijkheid te scheppen, dat ten aanzien van die groepen of die individuen regelingen worden getroffen, die ook hen bewaren voor gebrek. De nieuwe algemene bijstandswet schept de mogelijkheid aan groepen en individuen hulp te verlenen. Het belangrijkste van deze wet is naar onze mening de wettelijk vastgelegde mogelijkheid voor groepen, zoals blinden, invaliden, langdurige werklozen, kleine zelfstandigen, oorlogsslachtoffers e.d. bijzondere regelingen in het leven te roepen. Een dergelijke groepsregeling, die ook, evenals het sociaal zekerheidsstelsel, in beginsel globaliserend werkt, geeft rechten volgens algemene richtlijnen en laat de individuele situatie zoveel mogelijk buiten beoordeling en onaangetast. Maar zelfs hiermede kon niet worden volstaan. Er zijn altijd in onze samenleving mensen aan te wijzen op wie een groepsregeling niet van toepassing kan worden verklaard, omdat haar situatie zo persoonlijk is, dat zij niet met anderen kunnen worden vergeleken. De algemene bijstandswet nu legt op de overheid de plicht aan deze personen bijstand te verlenen als zij niet over de middelen beschikken om in de noodzakelijke kosten van het bestaan te voorzien. Deze hulpverlening is in beginsel afgestemd op de omstandigheden en mogelijkheden van persoon en gezin, alsmede op het betoonde besef van verantwoordelijkheid voor de voorziening in het bestaan. Hij moet er, zegt de wet, op gericht zijn de persoon zo

Vervolg op pagina 2

Uit de voorgaande berichtgeving — die om begrijpelijke redenen altijd uiterst sober is geweest — heeft u de grote zorg van het hoofdbestuur over de gezondheidstoestand van mejuffrouw M. Dijkstra kunnen constateren.

Helaas moet u nu bericht worden, dat deze zorg niet verminderd is. Het hoofdbestuur is nu zelfs tot het inzicht gekomen, dat menselijkerwijs gesproken mejuffrouw Dijkstra, ook indien zij herstelt, haar functie niet meer zal kunnen uitoefenen, omdat deze in ieder geval te zwaar zal zijn.

Het Hoofdbestuur,

Onze financiële acties

In aansluiting op onze berichten elders over onze financiële acties kunnen wij het volgende mededelen.

Ballpen-actie 'Wie schrijft, die blijft'.
De achter ons liggende barre wintermaanden hebben deze actie bemoeilijkt, toch zijn er inmiddels ruim 20.000 ballpennen geplaatst bij wederverkopers en de vraag ernaar neemt nog toe.
Overwogen wordt om de sluitingsdatum van de tekenwedstrijd een maand later te doen plaats vinden, waardoor nog veel kinderen van 6 t/m 16 jaar in de gelegenheid worden gesteld aan deze tekenwedstrijd deel te nemen. Er zijn al heel aardige tekeningen ontvangen en het zal voor de in te stellen jury niet eenvoudig zijn de prijswinnaars aan te wijzen. Formulieren voor deelname aan de tekenwestrijd zijn nog ruimschoots voorhanden. Een briefkaart aan het Centraal Bureau en u ontvangt het gewenste aantal.

Schoolfoto-actie 'Wij en anderen'.
Deze actie heeft een moeilijke start. Van verschillende zijde ontvingen wij bezwaren tegen het voeren van deze actie. De geopperde bezwaren hebben wij zoveel mogelijk overwonnen en het laat zich aanzien, dat zeer binnenkort een aanvang wordt gemaakt met deze schoolfotografie.

Loterij 1963

Hoofdprijs 50.000

- De toestemming is verleend door de minister.
- Er zijn 400.000 loten à *f* 1,– te verkopen.
- De hoofdprijs is een huis ter waarde van *f* 50.000,– en vele mooie andere prijzen.
- De loten worden op vele manieren verkocht, o.a. door middel van een huis-aan-huis-krant in kleurendruk met een oplage van 3.000.000 exemplaren en zeer veel wederverkopers.
- Van alle door afdelingen verkochte loten komt minstens ⅔ van de opbrengst ten goede aan de verkopende afdeling.
- Leden van Humanitas kunnen zich tot hun afdelingsbestuur wenden als zij bereid zijn loten te verkopen en als ze ze kopen willen ook.
- De verkoop van de loten rust op drie pijlers: de huis-aan-huiskrant met stem van de radio, het net van wederverkopers en de verkoop in de afdelingen van Humanitas. De steun van de leden is dus dringend nodig. Bestelt loten bij uw afdelingsbestuur of betrek ze regelrecht van het Centraal Bureau.

Voor elke gulden die u op postgironummer 66.88.00 Humanitas stort ontvangt u een lot thuis, met kans op de hoofdprijs van *f* 50.000,–.

DE ALGEMENE BIJSTANDSWET (VERVOLG VAN PAGINA 1)

mogelijk in staat te stellen zelfstandig in zijn bestaan te voorzien.
Het is hier niet de plaats om alle problemen die aan deze wet verbonden zijn, verder uit te diepen. Waarschijnlijk krijgen wij nog eens een gelegenheid hierop in ons kaderblad terug te komen.
Ik wil er wel op wijzen, dat de algemene bijstandswet alleen de hulpverlening in de materiële zin regelt en de hulpverlening in immateriële zin (zeg maatschappelijk werk) buiten beschouwing laat. Wij vinden deze scheiding een zeer gelukkige, hoewel niet ontkend kan worden, dat in bepaalde situaties ook de materiële hulpverlening kan worden aangewend als een middel om tot de verdergaande immateriële hulp te geraken.
Wij vinden het bovendien gelukkig, dat de geldelijke ondersteuning een taak van de overheid is geworden. Wij vinden het voorts juist, dat de wet ook de mogelijkheid opent, dat de overheid naast de geldelijke ondersteuning ook immateriële hulp verschaft. Wij willen echter niet onuitgesproken laten, dat dit niet tot gevolg mag hebben, dat de overheid de immateriële hulpverlening tot zich trekt ten koste van de particuliere organisaties en zich daarbij beschouwt als het aangewezen orgaan ten behoeve van de buitenkerkelijken. Ook hier zal de keuze van de cliënt het beslissende element moeten blijven, waarbij in de overheidsvoorlichting Humanitas als orgaan in het bijzonder voor buitenkerkelijken moet worden voorgedragen.
Een ander gevolg van de algemene bijstandswet is, dat de Sociale Raden gaan verdwijnen. Toch kunnen organen van samenwerking niet worden gemist. Het hoofdbestuur is dan ook akkoord gegaan met de opvattingen welke in de Nationale Raad van Maatschappelijk Werk zijn ontwikkeld en welke inhouden dat op plaatselijk niveau regelingen moeten worden getroffen op grond waarvan de werkzaamheden van de Sociale Raden kunnen worden voortgezet. Daarbij heeft het hoofdbestuur zich op het standpunt gesteld, dat deze samenwerking zich dient te beperken tot het maatschappelijk werk in de ruimste zin van het woord en dat daar niet in moet worden betrokken activiteiten als volksontwikkeling, sport, woningbouw e. d. Voor een zgn. welzijnsstichting acht het hoofdbestuur op het ogenblik de mogelijkheid niet aanwezig en zij acht haar, bezien uit het oogpunt van de ontwikkeling van het maatschappelijk werk, ongewenst.
Al met al is de algemene bijstandswet een stap vooruit. Wij wensen minister mej. dr. M. Klompé geluk met het behaalde resultaat. Moge de wet spoedig in werking treden.

C. M. Swiebel

Waarom financiële acties?

		Begroting 1963	Begroting 1962
1.	Personeelskosten	*f* 199.000	*f* 163.000
2.	Bureaukosten	*f* 42.000	*f* 33.000
3.	Organisatiekosten	*f* 6.000	*f* 6.000
4.	Voogdijwerk	*f* 425.000	*f* 188.000
5.	Gerepatrieerdenzorg	*f* 41.000	*f* 47.000
6.	Overige directe kosten M.W.	*f* 7.000	*f* 6.000
7.	Deelname in stichtingen	*f* 1.500	*f* 1.000
8.	Publikaties	*f* 15.000	*f* 11.000
9.	Propaganda	*f* 3.000	*f* 3.000
10.	Diversen	*f* 3.000	*f* 2.000
11.	Expl. kantoorgebouw	*f* 7.000	*f* 5.000
12.	Uitkeringen ten laste van fondsen	*f* 76.500	*f* 37.000
		f 826.000	*f* 502.000

		Begroting 1963	Begroting 1962
13.	Overheidssubsidies	*f* 126.000	*f* 107.000
14.	Andere regelmatige baten	*f* 61.000	*f* 59.000
15.	Giften	*f* 30.000	*f* 9.000
16.	Andere wisselvallige baten	*f* 19.000	*f* 22.000
17.	Voogdijwerk	*f* 425.000	*f* 188.000
18.	Gerepatrieerdenzorg	*f* 41.000	*f* 47.000
19.	Overige directe verg. M.W.	*f* 2.000	*f* 1.000
20.	Expl. kantoorgebouw	*f* 11.000	*f* 6.000
21.	Inkomsten van fondsen	*f* 12.000	*f* 5.000
22.	Onttrekkingen aan fondsen	*f* 64.500	*f* 32.000
23.	Tekort Centraal Bureau	*f* 34.500	*f* 26.000
24.	Financiële acties	p.m.	p.m.
		f 826.000	*f* 502.000

Bovenstaande begroting voor 1963 van de landelijke vereniging, die door het dagelijks bestuur is vastgesteld in december 1962 en goedgekeurd door het hoofdbestuur in maart 1963, geeft op zich zelf en in vergelijking met de begroting voor 1962 een duidelijk antwoord op de vraag:

Waarom financiële acties?

De voortdurende algemene stijging van het prijspeil vergt alleen al voor dezelfde activiteiten van de landelijke organisatie bijna *f* 55.000,– méér uitgaven, waar slechts *f* 45.000,– meer inkomsten tegenover staan.
Het voogdijwerk zal volgens de begroting meer dan het dubbele bedrag gaan kosten en deze op zich zelf verheugende uitbreiding betekent, dat een belangrijk hoger bedrag door het Fonds Kinderbescherming zal moeten worden uitgekeerd om het tekort te dekken. Uit het Fonds Maatschappelijk Werk zullen weer hogere bedragen worden geput voor bijdragen in de tekorten van de gewesten (waaronder in 1963 ook het gewest Utrecht) en voor bijdragen aan afdelingen die maatschappelijk werkers op nieuwe posten hebben aangesteld.

In totaal zullen de landelijke fondsen en activiteiten in 1963 nog bijna *f* 100.000,– meer inkomsten nodig hebben dan volgens de begroting te verwachten is.
Voor deze 'ton' nu is onze hoop gevestigd op de financiële acties. Hierbij moet men bovendien bedenken, dat de landelijke fondsen door de uitkeringen in 1961 en 1962 uitgeput dreigen te raken, zodat enige aanvulling hard nodig is.
De ervaring heeft geleerd, dat de bruto-opbrengst van de financiële acties wel minstens *f* 300.000,– zal moeten zijn, wil in 1963 – na aftrek van alle kosten en van de uitkeringen aan afdelingen en gewesten – het netto-resultaat voor de landelijke fondsen en activiteiten voldoende zijn om weer 'op peil' te komen.
Elders in dit blad worden de plannen ontvouwd voor de grote loterij die in 1963 op het programma staat. Met de medewerking van allen die het werk van 'Humanitas' een goed hart toedragen, zal het zeker mogelijk zijn om hiermee het gestelde doel op financieel terrein in 1963 te bereiken!

Kn.

★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★

Subsidie voor gezinsverzorging in Geleen

De gemeenteraad te Geleen heeft bij de behandeling van de begroting voor 1963 ook Humanitas geplaatst op de lijst van gezinsverzorgingsinstellingen die voor gemeentesubsidie in aanmerking komen. Hiermee is gelukkig een einde gekomen aan de uitzonderingssituatie die in Geleen was ontstaan, doordat telken jare een meerderheid van de gemeenteraad aan Humanitas subsidie weigerde, terwijl aan rooms-katholieke en protestantse instellingen op grond van dezelfde regeling wel subsidie werd toegekend. De kentering kwam in 1961, toen aanvankelijk de stemmen staakten. De beslissing van de tweede raadsvergadering, waarin – voor de laatste maal – een meerderheid zich uitsprak tegen de subsidiëring van Humanitas, heeft indertijd sterk de aandacht getrokken. De gebezigde argumenten op levensbeschouwelijk gebied, die met de gezinsverzorging als zodanig weinig uitstaande hadden, bleken ook voor de minister van Maatschappelijk Werk niet steekhoudend te zijn, zodat wel rijkssubsidie werd verleend. Ook de minister van Binnenlandse Zaken sprak zich naar aanleiding van schriftelijke vragen in de Tweede Kamer uit voor het op gelijke wijze tegemoettreden van alle groepen van de burgerij in deze kwestie van gemeentelijke subsidietoekenning.

Intussen is gebleken, dat het besluit van de Geleense gemeenteraad pas in de toekomst zal worden uitgevoerd. Humanitas heeft in Geleen dus nu nog financiële zorgen, waarover u elders in dit blad meer kunt lezen.

★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★

DE REGERING DAAGT HUMANITAS UIT

De subsidieregeling voor het maatschappelijk werk in Nederland kan, zo dunkt ons, vele landen ten voorbeeld worden gesteld. Waarom dan zo'n agressieve kopt zult u zeggen. Welnu, dat zit zo. Juist omdat Nederland een goede subsidieregeling heeft vormt deze een **uitdaging** voor de instelling die het subsidie mag incasseren. Vooral als die instelling jong is en nog veel moet leren. Wat gebeurt er namelijk in de praktijk? Overal waar behoefte aan vakkundige individuele hulpverlening geconstateerd is en waar 60, 70, of 80 pct. subsidie verkrijgbaar is voor het aanstellen van een deskundige maatschappelijk werker, komt elk betrokken bestuurslid van een particuliere organisatie in de verleiding die functionaris dan ook maar aan te stellen onder de strijdkreet: 'die overblijvende procenten in de kosten vinden we dan wel'.

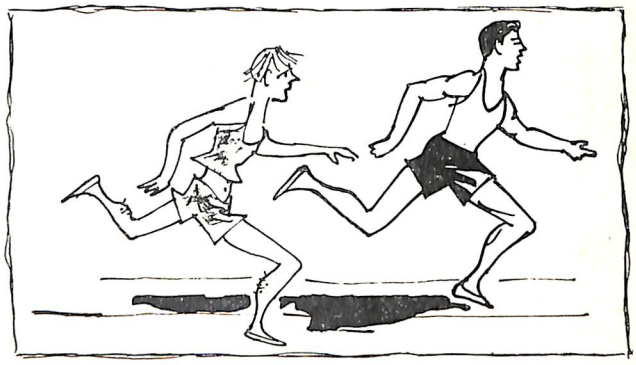

Wat is het gevolg?

Dat Humanitas groeit, vooruitgaat, steeds meer maatschappelijk werkers in dienst krijgt, steeds meer plaatselijke bureau's kan stichten, per provincie raadgevende deskundigen ter beschikking van het vrijwilligers- en beroepskader kan stellen en steeds meer mensen kan helpen die om hulp vragen.
Maar ook: stijging van de basiskosten en stijgende verantwoordelijkheden voor het hoofdbestuur en zijn penningmeester.
Het deel van het in Nederland terecht zeer gerespecteerde 'particulier initiatief', waartoe Humanitas behoort, groeit dan ook. Niet welig, maar 't groeit wel. Het zou aanmerkelijk sneller kunnen groeien maar die stijgende basiskosten, de portie geld die datzelfde particulier initiatief toch altijd maar op tafel moet leggen om een veelvoud ervan in de vorm van de hiernaast genoemde subsidies in de wacht te kunnen slepen, groeit niet voldoende mee. Bovendien zijn er nog heel wat niet-gesubsidieerde kosten te dekken ook.
De uitdaging die we in het opschrift een plaats gaven kan goed gesymboliseerd worden in een wedloop tussen het 'kostenmannetje' dat heel hard loopt en het 'batenmannetje' dat wel over goede spieren beschikt maar ongetraind en slecht gevoed is.
Wij, Humanitasleden, zo blijkt, wedden allemaal graag op dat kostenmannetje omdat we het kosten vorderende deel van het maatschappelijk werk zo sympathiek en vaak zo 'boeiend' vinden. Respectabel!
Het batenmannetje, dat een hart van goud verdient, staat altijd lager genoteerd op onze activiteiten-totalisator, omdat de meesten onzer de 'fondswerving' juist **niet** zo boeiend, niet zo respectabel en, laten we het maar eerlijk zeggen, soms zelfs een beetje ordinair vinden.
Is dat nu wel juist? En wat doen we daaraan? **Veel.** (Maar als we niet oppassen is het nog niet voldoende.)

Collecten!
Die vraagt men aan bij de gemeentebesturen! Vaak lukt het.
Prijsvragen en loterijen!
Daar wordt aan 'gebouwd'. Wij vragen u: 'Steunt de batenacrobaten die zich in het westelijk midden van Nederland in ik weet niet hoeveel bochten wringen om de acties tot realiteit te brengen, waarmee de minister akkoord gaat, waar het hoofdbestuur wat in ziet, die het publiek pakken en die de afdelingen wat opleveren en die dan nog het hoofdbestuur voldoende reserves laten om zijn garantieplichten na te komen en nieuwe aan te gaan. Schapevlees van schapen-met-vijf-poten is blijkbaar goede voeding voor ons batenmannetje.
Contributieverhoging!
Alleen voor hen die goed verdienen. Dat zijn er gelukkig meer dan in vroeger jaren.
Al deze onderwerpen vormen kleine uitdaginkjes waarop u, naar wij hopen, positief zult reageren, als een beroep op u wordt gedaan. De regering daagt ons uit de particuliere aanvulling op de subsidies, jaar in jaar uit, tevoorschijn te brengen. Daar kunnen we moeilijk voor weglopen! Tot slot willen we vandaag graag bijzondere aandacht schenken aan de training van ons goedwillende 'batenmannetje' en zijn beloning door middel van

de ledenwin-actie

Onze – vele kleintjes maken één grote – contributies vormen een uiterst bevredigende en de betrouwbaarste bodem in onze stapel – of liever ons stapeltje – van vaste en wisselvallige baten. Geen beter antwoord op de 'uitdaging' van de regering dan meer leden, **meer, meer, leden.**
Onze recente ledenwinst-actie loopt aardig. Het u voorgelegde motief voor deze actie in 1963 heeft velen uwer gepakt. Dat is gebleken uit de stroom van aanmeldingskaartjes. Maar om die stroom tot een waardig geschenk te doen aanzwellen moet hij **maanden lang doorvloeien.**
Wij hebben alle leden al drie aanmeldingskaartjes gestuurd, waarmee zij vrienden, familie en kennissen voor het lidmaatschap kunnen strikken.
Uw afdelingssecretaris heeft kort geleden reservekaartjes ontvangen. U kunt dus bij hem of haar terecht voor nieuwe. Ook het Centraal Bureau stuurt u op verzoek aanmeldingskaarten toe.
Velen vinden het doodeng wildvreemden een collectebus voor te houden. Wij moderne amateur-psychologen aanvaarden dat respectvol. Maar een goede kennis als lid winnen – is dat zo'n heksentoer? ? ?
De stand van onze ledenwinactie is momenteel: reeds 1000 leden! Een heel mooi resultaat!
Geef het batenmannetje naast zijn gevaarlijk wisselvallige inkomen uit 'schnabbeltjes' een

garantie-loon

in veilige jaarlijkse contributies van **duizenden** nieuwe leden.
MAAR KOOP OOK LOTEN! H. VAN SCHAAIK

Weer een subsidie-strop voor Humanitas in Limburg

650 gulden gezocht

Konden wij onze leden enige tijd geleden melden dat de gemeenteraad van Geleen het besluit heeft genomen, de gezinsverzorging van Humanitas in het vervolg geen enghartig verzuilde subsidie-das meer om te doen, toch blijken wij in Limburg nog niet uit de brand te zijn.
Wat is namelijk het geval? B. en W. van Geleen, hoewel wetend dat de nieuwe gemeenteraad van Geleen getoond heeft er geen behoefte meer aan te hebben als het laatste discriminatiebolwerk tegenover onze gezinsverzorging te boek te staan, heeft tot ons afdelingsbestuur in Geleen gezegd:
'Uw subsidie is wel op de begroting geplaatst voor 1963 door de raad, maar dat wil niet zeggen dat u over 1961 van ons subsidie krijgt.'
De flauwe hoop die wij zowel in het centrum van Nederland als in het zuiden gekoesterd hebben dat, nu de subsidiëringskogel door de kerk is bij de slotafrekening over 1961, die één dezer dagen is afgekomen, het betrekkelijk kleine bedrag voor Humanitas toegekend zou worden, is dus niet bewaarheid. Wij moeten dus voor 1961 nog trachten op solidariteitsbasis de afdeling Geleen te helpen. Bij vroegere gelegenheden hebben wij nooit tevergeefs een beroep op onze lezers gedaan voor de Humanitas-kolonie in de Mijnstreek. Dankzij spontane bijdragen van onze leden en met bijzondere steun van de afdeling Rotterdam kon het subsidietekort in Limburg tot en met 1960 worden opgevangen. Het toen gevormde reservepotje is nu echter leeg.
Het hoofdbestuur en de landelijke staf stellen u het volgende voor: Als nu eens 65 leden van Humanitas *f* 10,– geven dan kan de gezinsverzorging van Humanitas in Geleen weer voort. Op het moment dat wij dit schrijven zijn het er al geen 60 meer, die wij nodig hebben, dat begrijpt u wel. In het centrum van de vereniging zijn de eerste aandelen in het subsidieverlies van Geleen al weggekocht. Wij gaan ervan uit dat onder de lezers die 60 mensen wel gevonden zullen worden. Maar wij vragen voorts aan alle mensen die wat minder te missen hebben, vooral ook mee te doen door ons geringere bedragen te sturen; dan maken wij daarvan een reservepotje voor 1962, ook voor Geleen. Wij moeten het namelijk nog zien dat B. en W. van Geleen straks over 1962 zeggen: 'Wij hebben ergens nog wel een potje waaruit wij die *f* 650,– voor Humanitas kunnen missen.'
Mocht dat gebeuren dan zullen wij u dat eerlijk vertellen en schrijven dat wij dat fijn vinden van B. en W. in Geleen; dan zullen wij onze lezers vertellen wat wij met de reserve voor 1962 gaan doen.
Het gaat momenteel bijzonder goed in onze afdeling Mijnstreek. Er zijn nieuwe bestuursleden bijgekomen. In 3 plaatsen van de Mijnstreek gaat Humanitas als afzonderlijke afdeling werken met als overkapping een streekbestuur voor de gehele Mijnstreek. Men is ervan overtuigd dat vele nieuwe leden tot Humanitas zullen toetreden. De organisatie in de Mijnstreek is de laatste tijd zeer verlevendigd, heeft duidelijker vorm gekregen en geniet ruime belangstelling, zij is uw steun alleszins waard.
H. v. S.

Boeken

Bij Van Loghum Slaterus' Uitgeversmaatschappij N.V. is verschenen *'Speltherapie'*, door H. T. Klinkhamer-Steketee. Prijs *f* 10,90 geb., *f* 8,90 gepl.

In dit boek wordt een concreet antwoord gegeven op vragen die zich voordoen bij de spelbehandeling van kinderen met neurotische verschijnselen en ernstige opvoedingsmoeilijkheden. Uitgegaan is van de gedachte, dat het kind via de onbewuste taal van zijn spel meer kan vertellen dan hij in woorden uit kan drukken. Grote waarde hecht de schrijfster daarbij aan de symboliek van het geboden spel.
Mevrouw Klinkhamer studeerde psychologie in Leiden, daarna was zij gedurende enige jaren te 's-Gravenhage gevestigd. Sedert 1947 is zij verbonden aan het Laboratorium voor Toegepaste Psychologie te Amsterdam, waar zij de leiding kreeg van de door haar opgerichte afdeling speltherapie en tevens anderen tot speltherapeut opleidde. Door de specialistische aard van haar werk kon zij zich een grote schat van ervaring eigen maken.

Bij dezelfde uitgever verscheen: *'Kinderen van gescheiden ouders'*, door dr. E. P. Fournier.

'In dit goedverzorgde boek behandelt dr. Fournier, de echtscheiding en de mogelijke reacties van kinderen op de echtscheiding van de ouders.
Indien men voor ogen houdt dat dit boekje bedoeld is voor ouders die weinig thuis zijn in de problematiek van deze materie is het bepaald niet onverdienstelijk.
Dr. Fournier behandelt in duidelijke taal de verschijningsvormen van normale moeilijkheden in het gewone gezin en vergelijkt die met het gezin waar de ouders gaan scheiden of reeds gescheiden zijn. Het vertelt iets over de betekenis van de vader en van de moeder voor de opvoeding van het kind. Bij de vergelijking tussen moeilijkheden met kinderen uit niet gebroken gezinnen en uit gebroken gezinnen betwijfelt dr. Fournier dat de echtscheiding op zich een factor zou zijn die ongunstig op het kind werkt. Terecht wordt daarbij aangevoerd, dat er gezinnen zijn waar men kan spreken van storende spanningen tussen de beide echtgenoten, die echter om allerlei redenen niet tot echtscheiding leiden, doch waarbij de schade voor de kinderen nog wel eens groter zou kunnen zijn dan bij een echtscheiding, die een deel van deze spanningen weer zou kunnen opheffen.
Jammer, dat het geheel erg aan de oppervlakte is gebleven. Veel meer dan beschrijvingen zijn er niet in te vinden. Op het hoe en waarom wordt niet of zeer oppervlakkig ingegaan, hetgeen dit boekje voor 'vakmensen' weinig interessant maakt. Al wordt er dus weinig of niet ingegaan op de gevoelsachtergronden en de psychologische achtergronden, voor hen die behoefte hebben aan een niet ingewikkelde beschrijving van mogelijk voorkomende gedragingen bij ouders en kinderen in echtscheidingssituaties en in situaties van tweede huwelijken, kan ik dit boekje aanbevelen.' D. R.

Het gebeurt nogal eens dat bestuursleden, die in Amsterdam zijn, op het Centraal Bureau een partijtje ballpoints willen halen om die in de afdeling te verkopen.

Wij maken u er voor de goede orde op attent, dat dit alleen mogelijk is dagelijks tussen 10 en 16 uur.

Afhalen is mogelijk tijdens de kantooruren als per telefoon is afgesproken de zending klaar te leggen.

Het telefoonnummer van de afdeling Fondswerving is uitsluitend: 72.15.67.

★

Boekje voor organisatoren van kinderkampen

Op de tweede conferentie over kindervakantieverblijven in 1962 gehouden, heeft prof. Langeveld, hoogleraar in de pedagogiek en de ontwikkelingspsychologie aan de Rijksuniversiteit te Utrecht een inleiding gehouden onder de titel 'Jeugd en kamperen in tijden van welvaart'.
De Nederlandse Jeugdgemeenschap heeft deze inleiding in een klein smaakvol boekje uitgegeven.
Mevrouw Ina Van Blaaderen verzorgde de illustraties.
Prof. Langeveld schetst in deze inleiding het belang van de ontmoeting met de gewone dingen in het leven waarvan de mens en dus ook het kind in onze huidige cultuur geheel vervreemd dreigt te raken.
Voor organisatoren van kindervakantiekampen een duidelijke wenk om bij de opzet van een kampprogramma het in deze natuurlijke zaken te zoeken en niet een voortzetting aan te bieden van de programma's, zoals deze op dit moment via de moderne communicatiemiddelen op het kind af komen. MAASDAM

Het boekje is verkrijgbaar: Nederlandse Jeugd Gemeenschap, Henri Polaklaan 14, Amsterdam-C.
Prijs: *f* 0,85 per stuk (gironr. 55126).

ZORG VOOR BEJAARDEN, EEN CONGRES

De Nederlandse Federatie voor Bejaardenzorg organiseert een congres 'Bejaarden in de Samenleving', dat op 12 en 13 september 1963 te Scheveningen zal worden gehouden. Tot nu toe hebben zich ruim 2.000 personen aangemeld. Het doel van de Nederlandse Federatie voor Bejaardenzorg, alle werkers in de bejaardenzorg op het congres vertegenwoordigd te zien, lijkt verwezenlijkt te worden. Onder de voorlopige aanmeldingen bevinden zich talrijke artsen, predikanten, directrices en directeuren van bejaardentehuizen, maar ook wijkverpleegsters, maatschappelijk werksters, leden en bestuursleden van verenigingen op maatschappelijk en sociaal gebied.
Het Congressecretariaat is gevestigd:
'Bejaarden in de Samenleving'
Burgemeester de Monchyplein 14
's-Gravenhage. Tel. 18.52.81 toestel 325

Adressen van directeuren, maatschappelijk werkadviseurs, maatschappelijk werk(st)ers en leidsters gezinsverzorging

Friesland
Gewestelijk maatschappelijk-werk-adviseur: M. ten Hoff, Zeesterstraat 13, Leeuwarden, tel. 05100-27785.
afdeling Leeuwarden, kantoor: Bagijnestraat 40, tel. 05100-22410. Mevr. B. M. Bearda-Leyns, maatsch. werkster a.m.w. afdeling Sneek: K. Bos, maatsch. werker a.m.w., Schieringerweg 26, Leeuwarden.

Groningen
Gewestelijk m.w.a.: dr. B. S. Witte, Peperstraat 12, Groningen, tel. 05900-29116.
Afdeling Groningen, kantoor: Gerard Terborghstraat 3, tel. 05900-29980. Mej. H. S. Kuiper, maatsch. werkster a.m.w. Mevr. G. B. Kuilman, maatsch. werkster, leidster gezinsverzorging

Drente
Gew. m.w.a.: W. J. Wolters, Vaart N.Z. 184, Assen, tel. 05920-3836.
Gewestelijk maatsch. werkster: mej. M. Bentum; p.a. Vaart N.Z. 184, Assen.
Afdeling Emmen: mevr. G. Brachel-Boterman, Valtherlaan 87, leidster gezinsverzorging.
Gezinsverzorging Nieuw-Amsterdam (afdeling Emmen): mevr. J. van Tellingen-van Dijk, Schooldijk 80, Nieuw-Amsterdam.
Afdeling Hollandseveld: mevr. M. Smit-Kroezen, Kerkenkavel 96, leidster gezinsverzorging.

Overijsel
Directrice: mevrouw H. J. Roes, Mauritsstraat 43, Zwolle, tel. 05200-18537.
Afdeling Almelo: kantoor: Grotestraat 9, tel. 05490-4529. Mej. A. Smedema, maatsch. werkster, leidster gezinsverzorging.
Afdeling Enschede: mevrouw T. van Kalker-Mulder, Gelderlandstraat 237, maatsch. werkster a.m.w., leidster gezinsverzorging.
Afdeling Hengelo, kantoor: Bureau voor Maatsch. Werk, Resedastraat 5; tel. 05400-6589. Mej. E. J. E. Dijkhuis, maatsch. werkster a.m.w.
Afdeling N.O-polder: mevrouw G. Bijker-Jellema, Korte Dreef 18, Emmeloord, leidster gezinsverzorging.
Afdeling Zwolle, kantoor Rozenstraat 2b, tel. 05200-12580. Mej. E. M. Charbon, maatsch. werkster a.m.w., leidster gezinsverzorging. Mevr. M. G. Lukkien-Hietbrink, 2e leidster gezinsverzorging.

Gelderland
Gewestelijk m.w.a. K. H. F. Weyburg, Van Steenislaan 3, Oosterbeek, tel. 08307-2895.
Afdeling Arnhem, kantoor: Apeldoornseweg 61, tel. 08300-36203. Mej. J. Maas, maatsch. werkster a.m.w. Mej. H. W. J. v. d. Wall, maatsch. werkster a.m.w.
Afdeling Nijmegen: mevr. A. van Urk-Dikstaal, Witsenburgselaan 39, wnd. leidster gezinsverzorging.
Afdeling Wageningen: mevrouw R. Langedijk-Beuker, Kamperfoelielaan 20, leidster gezinsverzorging.

Utrecht
Gewestelijk m.w.a.: C. van Dam, kantoor: Oudegracht 152, Utrecht, tel. 030-12925 (donderdag 10-12 uur aanwezig). Voorl. corr. adres: Overtoom 432', Amsterdam, tel. 020-185598.
Afdeling Utrecht, kantoor: Oudegracht 152, tel. 030-12925. Mej. A. Th. v. d. Wijngaard, maatsch. werkster a.m.w. Mevrouw E. Boer-Vischschraper, Nieuwlichtstraat 2 bis, leidster gezinsverzorging.
Arrondissement Utrecht: mevrouw E. J. L. Veeneklaas-Couvée, maatsch. werkster gezinsvoogdij en vrij patronaat.
Afdeling Amersfoort: G. Stavinga, Staringstraat 19, Haarlem, maatsch. werker a.m.w. en bijz. gezins- en wijkwerk.

Noord-Holland
Directrice: mej. mr. H. van Amerongen, Piet Mondriaanstraat 29, Amsterdam, tel. 020-137016.
Afdeling Amsterdam: kantoor Den Texstraat 1, tel. 64855. Directeur: T. van Grootheest. Maatsch. werkadviseur: mej. L. E. Lopes Dias, mej. P. Borensztajn, maatsch. werkster gezinsvoogdij en vrij patronaatswerk. Mevr. Ch. F. Buurman van Vreeden-Leenderts, maatsch. werkster gerepatr. zorg. Mej. G. G. A. van Gelderen, maatsch. werkster a.m.w. Mej. T. van Houwelingen, maatsch. werkster a.m.w. Mej. A. E. Massee, maatsch. werkster gerepatrieerdenzorg. Mej. J. H. de Melker, maatsch. werkster a.m.w. K. H. Noorman, maatsch. werker gezinsvoogdij en vrij patroonaatwerk. Mej. E. L. van Schieveen, maatsch. werkster bejaardenzorg. Mej. B. Steenbrugge, leidster gezinsverzorging. Mej. E. N. Tusenius, maatsch. werkster a.m.w. Mevrouw J. Vlasman-Avontuur, maatsch. werkster gerepatr. zorg.
Afdeling Beverwijk, kantoor: Van Riemsdijklaan 122, hoek Plesmanweg, telefoon 02510-5519. Mej. M. C. van Velthoven, maatsch. werkster a.m.w.
Afdeling Haarlem, kantoor: Duvenvoordestraat 62, tel. 02500-13493. Mej. T. Bruin, leidster gezinsverzorging. J. A. Gerzon, maatsch. werker a.m.w. Mevrouw P. Koning-de Boer, leidster gezinsverzorging (bejaarden).
Afdeling Hilversum, kantoor: Achterom 3, telefoon 02950-13458. Mej. G. v. d. Hul, maatsch. werkster a.m.w. Mej. M. C. Kramer, maatsch. werkster a.m.w.
Afdeling Nieuwer Amstel: mevrouw G. M. Visser-Louwaars, Emmakade 17, Amstelveen, leidster gezinsverzorging.
Afdeling Zaanstreek, kantoor: H. Gerhardstraat 375 achter, Zaandam, tel. 02980-65389. Mej. J. M. Henstra, maatsch. werkster a.m.w.

Zuid-Holland
Directeur: G. Strookappe, Salviastraat 52a, Vlaardingen, tel. 01898-6587.
Afdeling Delft, kantoor: Bieslandsekade 196; tel. 01730-22584. Mej. J. Mosk, maatsch. werkster a.m.w., leidster gezinsverzorging.
Afdeling Dordrecht, kantoor: Vest 115, tel. 1850-20493. Mej. W. van Seters, maatsch. werkster a.m.w., leidster gezinsverzorging.
Afdeling Den Haag, kantoor: Oranjeplein 40, tel. 070-601755. Directrice: mej. J. Krook. Mevrouw G. A. van Amerongen-Wiardi, maatsch. werkster gerepatr. zorg. Mej. E. Fokker, maatsch. werkster a.m.w. A. J. Harmsen, maatsch. werker gerepatr. zorg. Mevrouw E. E. Hijmans-Grol, leidster gezinsverzorging. J. D. de Jong, maatsch. werker bijz. maatsch. werk. Joh. Mulder, maatsch. werker a.m.w. Mevrouw P. Oosthoek-de Groot, maatsch. werkster gerepatr. zorg. Mevrouw J. G. Weber-Hueting, maatsch. werkster a.m.w.
Afdeling Rotterdam, kantoor: Heemraadssingel 170, tel. 010-35840. Directeur: L. J. Dijkers. Maatsch. werkadviseur: A. J. Sevenhuijsen. Mej. T. A. Benist, maatsch. werkster a.m.w., leidster gezinsverzorging. Mej. H. J. de Haan, maatsch. werkster bijz. gezinswerk. Mej. P. J. M. Knoester, maatsch. werkster a.m.w. Mej. A. H. Lammers, maatsch.

werkster a.m.w. Mej. A. Rock, maatsch. werkster a.m.w. Mevr. J. R. Spierdijk-Groenedijk, maatsch. werkster gezinsvoogdij en vrij patronaatwerk. Mej. A. Stoppendaal, maatsch. werkster gezinsvoogdij en vrij patronaatwerk. Mevrouw S. S. Strik-Djoewito, maatsch. werkster gerepatr. zorg, de heer H. F. Stevens, jeugdleider.
Afdeling Schiedam: mevr. A. W. Henneke-Kok, Julianalaan 96a, Schiedam, leidster gezinsverzorging.
Afdeling Voorburg-Rijswijk: Mevr. J. H. Verstraten-Gombert, P. Werthweynstraat 49, Rijswijk, leidster gezinsverzorging.
Afdeling Zwijndrecht, mevrouw E. Otten-Oort, maatsch. werksters a.m.w. en leidster gezinsverzorging, Jozef Israëlstraat 46.

Noord-Brabant
Gewestelijk m.w.a.: wnd. W. Post, Steynlaan 13, Breda, tel. 01600-43207.
Afdeling Eindhoven: mevrouw N. Jonker-Smid, Hazenloop 8, leidster gezinsverzorging.

Zeeland
Gewestelijk m.w.a. wnd. W. Post, Steynlaan 13, Breda, tel. 01600-43207.

Limburg
Afdeling Mijnstreek: mevrouw A. van Betuw-Frissen, Const. Huygenstraat 27, Brunssum, leidster gezinsverzorging.

Maatschappelijk werksters **in landelijke dienst**, verbonden aan het Centraal Bureau: Mej. D. Rijz, leidster van het voogdijwerk; mej. M. D. Kalker, mej. M. Max, mej. I. A. Schuyt, maatsch. werksters voogdijwerk. Mevr. J. A. Kip-de Ferrante, maatsch. werkster gerepatr. zorg (Gelderland, Zuid-Holland, Brabant, Limburg en Zeeland). Mevrouw W. Tjepkema, maatsch. werkster gerepatr. zorg (Friesland, Groningen, Overijsel, Drente, Utrecht en Noord-Holland.)

Het oor te luisteren...

In de afdeling *Den Haag* werd mevr. P. Oosthoek-de Groot aangesteld als maatschappelijk werkster (voor halve dagen) van de gerepatrieerdenzorg.

Aan de opleiding te *Arnhem* werden op 9 maart jl. 7 diploma's uitgereikt aan *gezinsverzorgsters*. Onze hartelijke gelukwensen aan de dames M. Bakker, Groningen; J. Blaauw, Noordoostpolder; J. Brouwer, Zwolle; K. Bijleveld, Groningen; C. Schut, Groningen; W. F. Voskuyl, Dordrecht en P. Voskuyl, Dordrecht.

De *Landelijke Stichting Spel en Sport* heeft, ter gelegenheid van het derde lustrum, een nieuw spelenboek doen verschijnen, ten behoeve van allen die op enigerlei wijze met jeugd werken. Te verkrijgen bij: Stichting Spel en Sport, Centrale Markthallen H 82–83, Jan v. Galenstraat 14, Amsterdam, prijs *f* 8,–.

De *Nationale Federatie v. d. Geestelijke Volksgezondheid* is in de periode van 21–26 juli gastvrouwe gedurende de 16de jaarlijkse bijeenkomst van de World Federation for Mental Health, die in Amsterdam zal plaatsvinden. Onderwerp: Population Problems and Mental Health. Kosten van deelname ca. *f* 100,–, met – voor bepaalde categorieën — mogelijkheden tot reductie. Inlichtingen bij de Nat. Fed. v. Geestel. Volksgezondheid, J. J. Viottastr. 42, Amsterdam.

Het tweejaarlijks *congres* van Humanitas is nu definitief vastgesteld op 26 en 27 oktober a.s. te Zwolle, in de stadsschouwburg 'Odeon'.

Als landelijk secretaris voor *Jeugdzaken* is de heer W. Post de heer C. Uitenbogaard opgevolgd.

Onze *ledenwin-actie*, die in februari werd ingezet, zal worden voortgezet tot eind september.

Door ons Hoofdbestuur is een Landelijk Adviesorgaan voor Maatschappelijk Opbouwwerk (LAMO) ingesteld, met als voorzitter de heer J. Landman en secretaresse mej. drs. R. A. E. Zijlman. De leden zijn: drs. P. Albarda, de heer D. d'Angremond, drs. C. J. de Bruyne, drs. C. de Galan, drs. F. Grunfeld en de heer D. Huizinga.
De heer C. van Dam te Amsterdam is per 1 maart jl. benoemd als maatschappelijk-werk-adviseur in het *gewest* Utrecht.

Bij de afdeling *Amersfoort* is op 1 maart in dienst getreden: de heer G. Stavinga, als maatschappelijk werker a.m.w. en bijzonder gezins- en wijkwerk.

Bij de afdeling *Amsterdam* werd mej. A. P. M. Bardet opgevolgd door mej. P. Borensztajn.

In *Leek* werd een nieuwe afdeling opgericht.

Mutaties en correcties op de adressenlijst van secretarissen

Gewest Noord-Brabant: adres: Steynlaan 13, Breda, secretaris: L. v. d. Does, Helmond.
Gewest Zeeland: adres: Steynlaan 13, Breda, secretaris: mej. O. H. E. Kloevekorn, St. Laurens.
Afdeling Alkmaar: Secr./pennm. G. T. de Jong, van Beyerenstraat 20, vervangen door: secr.: mej. J. M. Tops, Hobbemalaan 19.
Afdeling Almelo: Wnd. secr. S. Elhorst, Hanzelaan 16, vervangen door: C. van Os v. d. Abeelen, Deken Reygerslaan 8.
Afdeling Bergen op Zoom: is omgezet in een correspondentschap. Corr: M. Goettsch, Bremstraat 29.
Afdeling Enschede: Secr. G. J. van Ek, Cheribonstraat 32, vervangen door: G. J. van Ek, Spaarnestraat 84.
Afdeling Groningen: Secr. J. v. d. Ploeg, Snelliusstraat 36 vervangen door W. P. Bakker, Koeriersterweg 35.
Afdeling Haarlem: Secr. J. G. van Uden, Lambr. v. Dalelaan 26 vervalt. Wnd. secr. G. G. Tijsterman, Van Kinsbergenstraat 46.
Afdeling Wageningen: Secr. G. Buurman, Grindweg 6a, vervangen door: ir. H. W. Vos, Prof. Ritzema Bosweg 28.
Afdeling Wolvega: Secr. mevrouw M. Rozenberg-v. d. Berg, W. Lodewijkstr. 44, vervangen door: voorz.: J. Woudstra, Bernhardlaan 34 (wnd. secr.)
Afdeling Zutphen: Secr. mevrouw J. H. Koops-van Duysen, W. H. Vliegenstr. 29 vervalt. Wnd. secr. mevrouw B. Jansen-de Vries, Praebsterkamp 24.
Afdeling Zwolle: Secr. ir. H. van Smaalen, Schuurmanstraat 27, vervangen door: J. van Zanten, Lortzingstraat 33.
Kantoor Hilversum: Verhuisd van Stationsstraat 8 naar Achterom 3; tel.nr. niet veranderd.
Kantoor Beverwijk: Toevoegen tel. 02510–5519.
Correspondentie-adres Steenwijk: vervallen.
Verbeterde opgaven:
Afdeling Opsterland (Gorredijk): Secr. mevrouw T. Schouwstra-Numan, Nieuweweg 26, Gorredijk.
Kantoor Almelo: Grotestraat 9, tel. 05490-4529.
Kantoor Delft: Bieslandsekade 196, tel. 01730–22584.

Voor alle leden, doch speciaal voor die in de provincie *Utrecht*
IN BRUIKLEEN GEVRAAGD
een schrijfmachine, bestemd voor onze afdeling *Utrecht*.
Brieven aan het afdelingskantoor Oude Gracht 152, Utrecht